

**Міністерство освіти і науки України
Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровський педагогічний коледж»
Дніпропетровської обласної ради»**

Навчально-методична картка заняття № 33-34

Назва та № спеціальності 012 «Дошкільна освіта»

014 «Музичне мистецтво»

Предмет Українська література

Тема Збірка поезій «На крилах пісень», її висока оцінка І. Франком. Основні цикли поезій. Неоромантизм як основа естетичної позиції Лесі Українки. «Contra spem spero!» як світоглядна декларація сильної, вольової особистості. Символічність, романтичні образи, образотворчий прийом контрасту. Призначення поета й поезії, мужність ліричної героїні, автобіографічні мотиви («Слово, чому ти не твердая криця...»). Відданість своїм мріям, наполегливе прагнення до мети («Мріє, не зрадь»). Зображення повені людських почуттів у вірші «Стояла я і слухала весну...»

Тип заняття практичне

Мета заняття визначити місце збірки «На крилах пісень» в українській літературі, ознайомитися з оцінкою її І. Франком, дати загальну характеристику основних ліричних циклів та проаналізувати знакові поезії циклів; аналізувати ідейно-художні особливості визначених творів у зв'язку зі світоглядом Лесі Українки; удосконалювати навички виразного читання і мовлення; виховувати інтерес до знань; розвивати мислення за допомогою логічних операцій узагальнення, аналогії та ін.

ТЗН мультимедійний проектор

Література:

Основна Українська література. 10 клас: Хрестоматія. /Упор.О. І. Борзенко.- Харків: Ранок, 2000.

Хропко П. Українська література: Підручник для 10 класу середніх шкіл, ліцеїв, гімназій, коледжів.- К.:Освіта, 1998.

Мищенко О.І. Українська література Генеза 2011.

Семенюк Г.Ф., Ткачук М.П., Слоньовська О.В., Гром'як Р.Т., Вашків Л.П., Плетенчук Н.С. Українська література (рівень стандарту, академічний рівень) Освіта 2010.

Додаткова: . Авраменко О.М. Українська література. Хрестоматія ВД Грамота 2010

Упор. Дмитренко Є.В. Хрестоматія з української літератури ВД Весна 2011

Інструкція

до проведення практичного заняття.

Тема Збірка поезій «На крилах пісень», її висока оцінка І. Франком. Основні цикли поезій. Неоромантизм як основа естетичної позиції Лесі Українки. «Contra spem spero!» як світоглядна декларація сильної, вольової особистості. Символічність, романтичні образи, образотворчий прийом контрасту. Призначення поета й поезії, мужність ліричної героїні, автобіографічні мотиви («Слово, чому ти не твердая криця...»). Відданість своїм мріям, наполегливе прагнення до мети («Мріє, не зрадь»). Зображення повені людських почуттів у вірші «Стояла я і слухала весну...»

Мета заняття визначити місце збірки «На крилах пісень» в українській літературі, ознайомитися з оцінкою її І. Франком, дати загальну характеристику основних ліричних циклів та проаналізувати знакові поезії циклів; аналізувати ідейно-художні особливості визначених творів у зв'язку зі світоглядом Лесі Українки; удосконалювати навички виразного читання і мовлення; виховувати інтерес до знань; розвивати мислення за допомогою логічних операцій узагальнення, аналогії та ін.

Обладнання. Портрет письменниці, фотографії, архівні документи, видання творів різних років (слайдові презентація); кінофрагменти художнього фільму
ТЗН: мультимедійний проектор.

Хід роботи

I. Підготовча частина.

1. Організаційний момент. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина.

2.1 Вступне слово викладача.

2.2. Актуалізація опорних знань.

. Бесіда

- Розкажіть про дитячі роки Лесі Українки.
- Яку роль у формуванні естетичних смаків і поглядів, в освіті майбутньої письменниці відіграла родина та культурне оточення?
- У чому громадянський та особистісний подвиг Лесі Українки?
- Сформулюйте громадянську позицію письменниці.
- Що свідчить про визнання великої поетеси в Україні та за її межами?

2.3. Літературне поняття «неоромантизм»

Персонажі у творах неоромантиків (випереджувальне завдання).

2.4. Збірка «На крилах пісень». Загальна характеристика.

- Робота в групах

Створення узагальнювальної таблиці на основі роботи з різними джерелами: підручник, монографії, літературні енциклопедії. Працює п'ять груп, які готують матеріал для заповнення таблиці. Потрібно визначити місце кожного

циклу у творчості поетеси, тематику циклу і життєві реалії, які надихнули на його створення.

2.5. Робота з текстом поезії «Мріє, не зрадь!» (Збірка «На крилах пісень». Цикл «Пісні про волю»)

1. Виразне читання вірша, словникова робота в разі потреби, визначення головного мотиву твору.

Мріє, не зрадь! Я так довго до тебе тужила,
Стільки безрадісних днів, стільки безсонних ночей.
А тепера я в тебе остатню надію вложила.
О, не згасни ти, світло безсонних очей!
Мріє, не зрадь! Ти ж так довго лила свої чари
в серце жадібне моє, сповнилось серце ущерть,
вже ж тепера мене не одіб'ють від тебе примари,
не зляка ні страждання, ні горе, ні смерть.
Я вже давно інших мрій відреклася для тебе.
Се ж я зрікаюсь не мрій, я вже зрікаюсь життя.
Вдарив час, я душею повстала сама проти себе,
і тепер вже немає мені вороття.
Тільки — життя за життя! Мріє, станься живою!
Слово, коли ти живе, статися тілом пора.
Хто моря переплив і спалив кораблі за собою,
той не вмре, не здобувши нового добра.
Мріє, колись ти літала орлом надо мною, —
дай мені крила свої, хочу їх мати сама,
хочу дихать вогнем, хочу жити твоєю весною,
а як прийдеться згинуть за теє — дарма!

2. Завдання.

- Визначте головний мотив поезії.
- Назвіть неоромантичні риси сюжету та ліричного героя.

2.6.Робота з текстом поезії «Слово, чому ти не твердая криця...» (Збірка «На крилах пісень». Цикл «Невільничі пісні»)

1. Виразне читання вірша, словникова робота в разі потреби, визначення головного мотиву твору.

Слово, чому ти не твердая криця,
Що серед бою так ясно іскриться?
Чом ти не гострий, безжалісний меч,
Той, що здійма вражі голови з плеч?
Ти, моя щира, гартована мова,
Я тебе видобуть з піхви готова,
Тільки ж ти кров з мого серця проллєш,
Вражого ж серця клинком не проб'єш...
Вигострю, виточу зброю іскристу,
Скільки достане снаги мені й хисту,
Потім її почеплю при стіні
Іншим на втіху, на смуток мені.
Слово, моя ти єдина зброє,
Ми не повинні загинуть обоє!
Може, в руках невідомих братів
Станеш ти кращим мечем на катів.
Брязне клинок об залізо кайданів,
Піде луна по твердинях тиранів,
Стрінеться з брязкотом інших мечей,
З гуком нових, не тюремних речей.

Месники дужі приймуть мою зброю,
Кинуться з нею одважно до бою...
Зброє моя, послужи воякам
Краще, ніж служиш ти хворим рукам!

2. Завдання.

- Визначте головний мотив поезії. (*Призначення поета і поезії.*)
- Назвіть неоромантичні риси сюжету та ліричного героя. (*Максим Рильський писав, що якби потрібно було б одним словом виразити творчість Лесі Українки, то цим словом була б боротьба. Саме боротьба за свободу народу словом-мечем — основа сюжету вірша. Його ліричний герой — поет, готовий до подвигу, до найважчих випробувань, борець, зброєю якого є «щира, гартована мова». Використано символіку (слово — меч).*)

2.7 Випереджувальні завдання:

- **індивідуальна робота:** прочитати та вивчити поезії Лесі Українки “Contra spem spero!”

2.8. Виразне читання поезії «Contra spem spero!» Робота в групах

1-ша група. Досліджує ідейно-тематичний зміст вірша.

2-га група. Досліджує строфічну будову вірша і їх образисимволи строф.

3-тя група. Досліджує художні засоби вірша.

4-та група. Віршова форма твору.

III. Підсумок заняття.

3.1.Робота по групах.

1-ша група. Паспорт поезії «Contra spem spero!»

2-га група. Паспорт поезії «Слово, чому ти не твердая криця...»

3-тя група. Паспорт поезії «Мріє, не зрадь»

3.2.Домашнє завдання.

